

Pomponium Melam antiquissimum et elegantissimum geographum dicitque in editionis suae praefatione: „Stylo eius nihil in hoc genere aut brevius aut purius aut clarius. Equidem in ea sum haeresi, ut ne Ciceronem quidem, si Geographica, quae scribenda susceperat (lib. II ad Attic.), absolvisset, elegantius scripturum fuisse putem¹⁾. Neque aliter senserunt Js. Voss, qui ad libr. I 70²⁾ annotavit neminem Latinorum accuratius de chorographia scripsisse, et Henr. Stephanus (in prolegg. in Pomp. Mel.), qui sermonis brevitatem et proprietatem in primis commendavit³⁾, et Jac. Gronov, qui verba fecit haec: „neque potuit tempore Claudii Caesaris elegantior terrarum descriptio in tam breve pugillar contrahi, immo nec exspectari, quam composuit ille ipse scriptor⁴⁾. Omnium denique priorum editorum in Melae libro perpoliendo et explicando maxime elaboravit ac desudavit Car. Henr. Tzschucke, qui Melae genus dicendi cum multis locis merito collaudat tum dissertationem de virtutibus formae eius orationis editioni suae praemittit⁵⁾. Quodsi iam illi viri docti stilum Pomponianum tantis extulerunt laudibus, ut eum adaequare paene Ciceronianum arbitrarentur, quamvis illos libros haberent multis corruptelis mendisque inquinatos, quidni nos eodem auctore gaudeamus, praesertim qui egregias illas editiones recentium editorum supra allatorum habeamus, quae, quoad eius fieri potuit, sunt purgatae⁶⁾. Quae cum ita sint, nonne mirandum est, quod nostris temporibus nemo exstitit, qui Melae dictionem exactissimo examinaret iudicio atque eius artem grammaticam discerneret usuque aliorum scriptorum metiretur? Priores enim editores, qui quaestiones quasdam de eius elocutione attigerunt vel exposuerunt, non habebant adminicula tanti momenti in promptu, quanti nos habemus, dico illos de rebus grammaticis libros a viris doctis, ut Neue, Kühnast, Draeger, Krebs-Allgayer, Kühner⁷⁾ aliisque confectos; unde sequitur, ut quae Tzschucke aliique de Melae orationis forma attulerunt, nostris temporibus parum respondeant eius exspectationi, qui de eadem re sit cogniturus. Huc accedit, quod in pristinis chorographiae editionibus verba continentur, quae ab auctore aliena iure nunc reiecta et sublata sunt, ut amflexus⁸⁾, archium⁹⁾, capulari¹⁰⁾, habitator¹¹⁾, retroagere¹²⁾, transiugare¹³⁾ eiusque generis alia. Itaque cum index verborum, qualem editioni C. Henrici Tzschucke habemus adiunctum, neque certus neque perfectus sit, qui quaestionem de Melae sermone habiturus sum, mihi ante omnia id erat agendum, ut indicem omnium verborum denuo conficerem editione Caroli Frick pro fundamento posita. Viros enim illos doctos, ut Neue, Draeger, alios in libris grammaticis lexicisque nostri geographi rarissime mentionem fecisse rationemque duxisse, nulla alia causa neque explicari neque excusari posse videtur nisi quod et editiones recentiores illo indice novo carent et Melae ars grammatica nostra aetate a nullo accuratius est pertractata. Quanti autem sit dicendi genus nostri quoque auctoris cognosci, praesertim cum his temporibus historica quam vocant grammatica coepta sit condi, non est cur pluribus verbis explanemus. Quod igitur multae res grammaticae ex scriptore nostro prodeunt, quae non modo in illis libris recentibus, sed etiam in lexicis desiderantur, viris doctis eisque grammaticis magno fore confidimus adiumento, si quae maxime notanda videbuntur, protulerimus, etsi multa sane relinquuntur, quae propter huius commentarioli angustias respici non potuerunt. Qua in re exponenda hanc viam ingrediemur, ut ea potissimum recenseamus, quae ab usu optimorum prosae orationis scriptorum abhorrentia aut Melae propria aut communia sunt vel cum poetis veteribus vel cum eius aequalibus. Ne autem in hac materia tam ampla tamque difficili plura confundamus neve fines huic libello circumscriptos egrediamur, de nominibus, verbis, particulis ita agemus, ut quae ad eam disciplinae grammaticae partem, quae vocatur syntaxis, pertinent et a Melae paulo insolentius vel audacius dicta esse videntur, qua par est diligentia expromantur. Ac si quis

¹⁾ Cfr. Abrah. Gronov. Pomp. Mel. edit. altera (Lugd. Bat. 1748) p. 1056.

²⁾ Ad eundem locum F. Kapp (Hoff 1774) Melam in Cilicia fuisse ipsumque perlustrasse nulla alia de causa conicit, quam quod neminem nisi qui suis oculis viderit, tam scite apteque describere posse putat.

³⁾ Cfr. Abr. Gronov l. l. p. 1047.

⁴⁾ A. Gronov l. l. p. 1065.

⁵⁾ Vide praef. p. XXXIV sqq.

⁶⁾ Parthey etiam nostrum auctorem in ed. praef. p. VIII hac laude impertit: „Commendatur Melae liber perspicuitate, concinnitate, ubertate“.

⁷⁾ F. Neue, Formenlehre der lat. Sprache², Berl. 1875 u. 1877. L. Kühnast, Hauptpunkte der Livian. Syntax², Berl. 1872. A. Draeger, Historische Syntax, I. u. II. T. Leipzig 1874. Krebs-Allgayer, Antibarbarus der lat. Sprache⁶, Frankf. a. M. 1876. R. Kühner, Ausführl. Grammat. der lat. Sprache, Hannover 1877 u. 1878.

⁸⁾ pro „adflexus“ III 16.

⁹⁾ archio bustis pro „arae bustis“ III 84.

¹⁰⁾ pro „captare“ II 83.

¹¹⁾ pro „habitant“ I 83.

¹²⁾ pro „retro agere“ III 1.

¹³⁾ pro „transnavigare“ II 32.